

Előszó

Hálátlan dolog hasonló kiindulásból hasonló feladatot többször elvégezni, így többedik alkalommal előszót írni a fiatal szegedi medievisták legújabb – sorszámra szerint immár a kilencedikként megjelenő – konferencia-kötete elé. Az önismétlés veszélyén túl kísért a helyzetben, hogy valamilyen kötelező penzum letudásaként egy könnyen unalmassá váló séma szerinti leckefelmondás történik. El lehet indulni a kezdetektől, majd folytatni a múltidézés a rendezvény életképessé válásának nyomon követésével és adatszzerű dokumentálásával, kitérve közben az érdekeltek és az érdeklődők táborának öröndetes bővülésére, s futamokat szentelve az utánpótlás nevelés és tehetséggondozás fontosságának, egyszersmind lelkesen nyugtázva a kézbe kerülő aktuális kötet tematikai sokszínűségét, továbbá a benne helyet kapó írások megnyugtató szakszerűségét. Félreértés ne essék, önmagában minden kötet előtt aggálytalanul helyük lehet az ilyen séma szerint felépülő gondolatmeneteknek, csak hát a sorozat gyarapodása révén a dolgok sokszori ismétlődése odavezethet, hogy az előszavak így előbb unalmasakká, utóbb pedig érdektelenné válnak, amit mindenképpen kívánatos lenne elkerülni. Meglehet, hogy e fenti megközelítést a továbbiakban főleg fontos évfordulókhoz érkezve, hosszabb, összegzésre csábító időtávok esetén érdemes alkalmazni, nem feledkezve meg arról, hogy a szegedi medievisztikai doktori képzés elindulása negyedszázados évfordulójának (2019) küszöbén állunk, és arról sem, hogy – ha a jószerencse is mellettünk áll – a következő konferenciakötet a 10. sorszámot fogja viselni.

A kezünkben tartott jelen kötet a „habent sua fata libelli” gondolata jegyében sok tekintetben így is arra készítt, hogy ne a rutin szintjén vessünk papírra elkészültével kapcsolatban néhány gondolatot. A könyv megszületésének folyamata végén érzett öröm mellett is botorság volna tagadni, hogy formálódásának időszaka olykor nem kevés csalódástól és ürömtől volt keserű. A IX. Medievisztikai PhD-konferenciára bizony éppen két évvel ezelőtt, 2015. június 17-19 között került sor Szegeden, így azután vagy igazán éles emlékezetre, vagy az előrelátóan archivált pazar programfüzet újbóli elővételére van szükség ahhoz, hogy pontosan felidézzük a kötetünk alapját képező konferencia kivételesen gazdag, színvonalas tartalmát. Nagyon hosszú idő, 24 hónap telt el az előadások elhangzása óta, s a lassú szerkesztési folyamatban sok-sok – talán szebb remények ígéretét is hordozó – energia őrlődött fel, akár a szerkesztés gondját egykor magukra vállaló (Berta Adrián, Kovács Tamás, Gyarmati Sándor) doktoranduszok befektetett erőfeszítéseinek ellankadására, akár a menet közben kedvüket vesztő, dolgoztuk e helyütt való publikálásáról végül lemondó előadók várakozásaira és el-elsorvadó ambícióira gondolunk. Meggyőződésem szerint a történetekkel kapcsolatos felelősség kérdésében ki-ki önmagának tartozik szembenézéssel, s tudván hogy ennek nyilvános firtatása mit sem visz előre, és semmit sem változtat a helyzeten, tanulságként annyi a jövőre nézve talán mégis leszűrhető, hogy a doktori képzésből éppen kilépő fiatal szakemberek egzisztenciális bizonytalanságokkal teli, bizonyítási és megfelelési kényszerekkel terhelt pályakereső életszakasza nem kínál ideális hátteret az időrabló, nagy odafigyelést, gondos és apró szervezőmunkát követelő szerkesztői feladatellátás számára. Szerencsésebb és előrevivőbb lehet abba bevonni fiatalabb, aktív hallgatói státuszú társait. Végző soron a jelen helyzetben is a fiatalabbak álltak sorompóba (Szolnoki Zoltán, Nagy Zsolt Dezső, Szanka Brigitta), és a soron lévő X. Medievisztikai PhD-Konferencia szervezési feladataihoz körve átvállalták a megrekedt szerkesztői munkálatok befejezését, amiért nagy köszönet illeti őket. Ugyancsak hálával tartozunk türelmü-

kért azoknak a szerzőknek, akik végig kitartottak, s ennek köszönhetően most értékes írásaik révén olyan szakszerű és gazdag tartalom tölti meg e könyv lapjait, hogy jóvoltukból a kétéves előkészület ellenére se mondhatja Horatiusszal szólva senki, hogy: „vajúdtak, majd végül egeret szültek a hegyek”. Köszönet jár azoknak is, akik lektorálással, illetve a szerzőknek nyújtott tanácsaikkal járultak hozzá egy-egy írás végső formájának elnyeréséhez. A szerkesztés viszontagságai miatt elnézést kell kérnem végül minden érdekelttől – szerzőktől és közönségtől – a sok-sok késelemért, kiváltképpen is azoktól, akiknek ilyen vagy olyan okok következtében nem került be a kötetbe konferencia-előadásuk publikálásra kidolgozott változata.

A kötet útjára bocsátása, az érdeklődő és értő olvasok kezébe adása előtt annak az utolsó, szomorú s fájdalmas kötelezettségemnek kell végezetül eleget tennem, hogy e munkát a szegedi medievisztikai doktori képzés tragikusan fiatalon elveszített legígérete-sebb értéke, Koszta László professzor emlékének ajánljam, aki nagybeteg, utolsó beszélgetéseink alkalmával még érdeklődő figyelemmel kísérte konferenciánkat, majd azután épp egy hónap elteltével, 2015. július 18-án örökre elhagyta e földi világot. Sajnos, immár csak játszani tudunk a gondolattal, hogy vajon Koszta Tanár Úr miként ítélné meg egy-egy új meglátást, ötletet és gondolatot valamelyik most megjelenő tanulmányban, s miközben ismerői szinte maguk előtt látják magukba idegződött képükben gesztusait, és hallják szokott hangján megszólalását, ma már csak táplálni tudjuk annak reményét, hogy az e könyv lapjain feltárulkozó írások nagyon sok gondolata Benne is tetszést és örömet keltene.

Szeged, 2017. június 5.

Almási Tibor